

УДК [351.75:343.35](477)

Наталія Валеріївна Шинкаренко,

*ад'юнкт докторантури та ад'юнктури
Харківського національного університету внутрішніх справ*

ФОРМУЛЮВАННЯ АНТИКОРУПЦІЙНИХ НАПРЯМКІВ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДРОЗДІЛІВ ВНУТРІШНЬОЇ БЕЗПЕКИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ

На сучасному етапі розвитку нашої держави правники розглядають корупцію як комплексне поняття, яке посягає на права і законні інтереси громадян, нормальну діяльність інститутів публічної влади та підриває авторитет країни в очах світової спільноти. Загальновідомо, що активізація корупційних процесів та їх суспільна небезпека зростають в тяжких соціально-економічних умовах розвитку держави, що суттєво знижує рівень законності і підвищує рівень свавілля державних службовців, у тому числі і правоохоронців.

В юридичній літературі дослідженню проблемних питань, які пов'язані із забезпеченням адміністративно-правової протидії корупції, приділяли увагу В. М. Гаращук, І. А. Дьомін, Д. Г. Заброта, С. С. Рогульський, М. І. Мельник, С. М. Серьогін, В. В. Сухонос, Р. М. Тучак, А. О. Яфонкін та ін. Аналіз зазначених праць ще раз доводить необхідність зниження рівня корупції через всебічний прогрес вдосконалення державного управління та залучення громадськості.

Що до законодавчого визначення поняття корупції, то закон України «Про запобігання корупції» закріплює корупцію, як використання особою наданих їй службових повноважень чи пов'язаних з ними можливостей з метою одержання неправомірної вигоди або прийняття такої вигоди чи обіцянки, пропозиції такої вигоди для себе чи інших осіб. Корупційне правопорушення – це діяння, що містить ознаки корупції, вчинене особою, за яке законом встановлено кримінальну, дисциплінарну або цивільно-правову відповідальність [1].

Згідно зі ст. 1 закону України «Про Національну поліцію» Національна поліція України (далі – поліція) – це центральний орган виконавчої влади, який служить суспільству шляхом

забезпечення охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки і порядку [2]. До складу апарату центрального органу управління поліції входять організаційно поєднані структурні підрозділи, що забезпечують діяльність керівника поліції, а також виконання покладених на поліцію завдань.

Вважаємо, що одним із провідних підрозділів, що має здійснювати активну антикорупційну діяльність в системі Національної поліції є підрозділи внутрішньої безпеки які мають два напрямки діяльності: виявлення, попередження та припинення правопорушень і корупційних діянь, що готуються або вчинені працівниками Національної поліції (розголошення службової таємниці, розкриття посадових та інших злочинів, корупційних діянь, втрата зброї, боєприпасів тощо); захист посадових осіб Національної поліції України та членів їх сімей від протиправних посягань, які пов'язані із здійсненням повноважень та основних завдань поліції, а також від перешкоджання у виконанні ними службових обов'язків.

Відомо, що сьогодні в державі активно здійснюється реформування в правоохоронній сфері і згідно проекту Положення про департамент внутрішньої безпеки Національної поліції України до основних завдань підрозділів внутрішньої безпеки віднесено: формування та забезпечення реалізації заходів з питань внутрішньої і власної безпеки в Національній поліції; захист посадових осіб Національної поліції України та членів їх сімей від протиправних посягань, які пов'язані із здійсненням повноважень та основних завдань поліції, а також від перешкоджання у виконанні ними службових обов'язків; виявлення, попередження та припинення правопорушень і корупційних діянь, що готуються або вчинені працівниками Національної поліції; запобігання проникненню на службу в Національну поліцію осіб, які мають злочинні або корисливі наміри; узагальнення практики застосування законодавства з питань, що належить до його компетенції та внесення в установленому порядку Голові Національної поліції пропозиції щодо його удосконалення [3].

У проекті «Положення про департамент внутрішньої безпеки Національної поліції України» також закріплено, що Департамент внутрішньої безпеки Національної поліції України

відповідно до покладених на нього завдань має здійснювати: заходи щодо забезпечення власної безпеки в Національній поліції; взаємодіє та обмінюється інформацією з органами та підрозділами Національної поліції, іншими правоохоронними органами, міністерствами, відомствами та органами виконавчої влади з питань попередження та виявлення кримінальних правопорушень та корупційних діянь серед особового складу Національної поліції; заходи щодо забезпечення внутрішньої безпеки в Національній поліції; аналізує результати роботи підрозділів внутрішньої безпеки, визначення напрямків удосконалення їх оперативно-службової діяльності щодо виявлення, попередження та припинення кримінальних правопорушень та корупційних діянь в оперативно-службовій діяльності органів та підрозділів Національної поліції; взаємодіє з громадськістю шляхом підготовки та виконання спільних проектів, програм та заходів для задоволення потреб населення та покращення ефективності виконання поліцією покладених на неї завдань; залучає представників громадськості до спільного розгляду скарг на дії чи бездіяльність поліцейських та до перевірки інформації про належне виконання покладених на них обов'язків відповідно до законів та інших нормативно-правових актів України [3].

Важливо відмітити, що повноваження та ефективна діяльність підрозділів внутрішньої безпеки Національної поліції в системі перспективно має усунути ряд корупційних ризиків шляхом здійснення спеціальних контрольних функцій за особовим складом Національної поліції при виконанні ними своїх службових обов'язків. Достатньо уваги має бути приділено формуванню у особового складу підрозділів поліції ідеї нетерпимості до корупції, окремим питанням підвищення рівня довіри населення до органів Національної поліції, особливого ставлення до забезпечення прав і свобод громадян в державі.

До основних напрямів протидії корупції в діяльності державних органів взагалі та органів Національної поліції зокрема можна віднести:

– забезпечити формування та реалізацію державної антикорупційної політики на основі результатів аналізу достовірних даних про корупцію та чинники, які її обумовлюють, впровадити ефективний моніторинг та координацію реалізації антикорупційної

політики незалежним спеціалізованим органом із залученням представників громадянського суспільства;

– зменшити вплив корупційних ризиків на діяльність органів законодавчої влади, посилити громадський контроль за їх діяльністю;

– створити ефективні механізми запобігання корупції, конфлікту інтересів, порушенню етичних стандартів поведінки та забезпечити контроль за дотриманням правил щодо доброчесності особами, уповноваженими на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, іншими особами;

– посилити ефективність діяльності органів судової влади та системи кримінальної юстиції у переслідуванні осіб, які вчинили корупційні правопорушення, забезпечити ефективну роботу Національного антикорупційного бюро України;

– сприяти усуненню корупційних передумов ведення бізнесу, сформуванню нетолерантне ставлення бізнесу до корупції;

– розширити можливості для доступу до суспільно важливої інформації;

– сформуванню в суспільстві ідеї нетерпимості до корупції, підвищити рівень довіри населення до влади [5].

Наразі в Національній поліції України затверджено «Антикорупційну програму Національної поліції», створено Комісію з координації та моніторингу виконання заходів, передбачених Антикорупційною програмою Національної поліції України. Комісія буде працювати відповідно до закону України «Про засади державної антикорупційної політики в Україні (Антикорупційна стратегія) на 2014–2017 роки». Мета її створення – визначення пріоритетів антикорупційної політики Національної поліції України, і, крім цього, координація та моніторинг заходів, передбачених Антикорупційною програмою Нацполіції [6].

Досвід зарубіжних держав підтверджує необхідність зниження рівня корупції через всебічний прогрес: вдосконалення державного управління, залучення громадськості. При цьому в антикорупційній роботі необхідно враховувати цілий ряд різних факторів, починаючи від економічної ситуації в країні і закінчуючи невисоким рівнем суспільної правосвідомості. Такий підхід дозволить забезпечити комплексний вплив на проблему

корупції. Він має бути оснований на узгодженні методів антикорупційної діяльності органів державної влади, місцевого самоврядування, інститутів громадянського суспільства, організацій та фізичних осіб [4, с. 4].

Список використаних джерел:

1. Про запобігання корупції : закон України від 14 жовт. 2014 р. № 1700-VII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18>.

2. Про Національну поліцію : закон України від 2 лип. 2015 р. № 580-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19>.

3. Проект «Положення про Департамент внутрішньої безпеки Національної поліції України» [Електронний ресурс] // Національна громадська платформа «Реформуємо МВС: прозорість та відповідальність» : [сайт]. – 20.11.2015. – Режим доступу: <http://police-reform.org/index.php?id=1448051961&w=положення+про+департамент+внутрішньої+безпеки>. – Назва з екрана.

4. Гаухман Л. Д. Коррупция и коррупционное преступление / Л. Д. Гаухман // Законность. – 2000. – № 6. – С. 2–6.

5. Про затвердження Державної програми щодо реалізації засад державної антикорупційної політики в Україні (Антикорупційної стратегії) на 2015–2017 роки : постанова Кабінету Міністрів України від 29 квіт. 2015 р. № 265 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/265-2015-п>.

6. За виконанням антикорупційної програми в Нацполіції стежитиме спеціальна комісія [Електронний ресурс] // Цензор.НЕТ : [портал новин]. – 08.04.2016. – Режим доступу: <http://ua.censor.net.ua/n383286>.

Одержано 23.04.2016